

Se Slovenija zaveda naše velike ogroženosti?

V republiki Sloveniji so konec novembra vendarle sprejeli proračun za tekoče leto. Bolje pozno kot nikoli, bi človek rekel. Na dotacije za manjšino, ki so bile tako rekoč (skoraj) zamrznjene, pa še vedno čakamo. Položaj je več kot nevaren; na zadnji seji izvršnega in nadzornega odbora ZSO so nekateri odborniki resno razpravljali o ukinitvi delovanja, saj si pod takimi pogoji, kakršni so zdaj,

ne morejo več predstavljati tiste minimalne osnove, s katero bi lahko opravljali politično delo in izdajali časopis.

Na vprašanja, kdaj naj bi prišel ostanek denarja na Koroško, slišimo, da je »nekaj že šlo, ostalo (to je velika večina obljubljenega denarja, op. pis.) pa pride do konca leta.« A do danes se ni na kontu pokazalo še skoraj ničesar. Obstaja upravičena bojazen, da bi se lahko

uresničil najbolj črn scenarij: nimamo nobenega vpogleda v način razdeljevanja denarja za manjšino v Sloveniji in še do danes ne vemo, s kolikšno vsoto lahko računamo za minulo leto!

Tako gre večini organizacij na Koroškem, vključno s kulturnimi in športnimi.

Lahko le upamo, da bomo drugo leto še obstajali, to pa je seveda slaba razvojna perspektiva.

S. W.

Stoisićeva o človekovih pravicah

Državna poslanka Terezija Stoisić (Zeleni) in govornica za manjšine je zadnji izvid Lige za človeške pravice v Avstriji (gl. tudi stran 2) označila za slabo spričevalo. Položaj človeških pravic da se je spet poslabšal, pri čemer je opozorila predvsem na področje pridobivanja pravice do azila in pri zaščiti političnih beguncem, do katere se je Avstrija obvezala v ženevski konvenciji o beguncih.

Poslanka vidi nazadovanja tudi pri ženskih pravicah ter etničnih, verskih in socialnih manjšinah. »Prav zdaj, ko bo Avstrija prevzela predsedstvo v EU, bi lahko podvzela iniciative, ki bi dajale zgled v mednarodnem merilu.«

Odgovorni politiki da si predradi dopovedujejo, da se nas

vse to »nič ne tiče«, da so človekove pravice nekaj, kar zadeva totalitarne režime, Avstrija pa da tu nima problemov. Upoštevanje človeškega dostojanstva je v Avstriji na nizki stopnji, čeprav so ravno človekove pravice najvažnejši temelj države.

Avstrija običajno navaja množico nevladnih organizacij, ko gre za dokazovanje borbe za človekove pravice v državi. Te organizacije pa so s strani države deležne bore malo podpore. Iz tega vidika so te organizacije pravzaprav zlorabljene, kritizira Stoisićeva.

Za leto 1998 namerava poslanka v parlamentu zahtevati večjo podporo za nevladne organizacije, ki bdijo nad človekovimi pravicami. S. W.

V Kyotu konferenca o zemeljskem ozračju

Svetovna konferenca o klimi ni pokazala nič novega: vse države po vrsti se zavedajo, da bi bilo treba kaj spremeniti, če naj bi človeštvo še kolikor toliko zdravo preživelo naslednjih ne-

kaj sto let, samo vsaka zase bi najraje ne storila ničesar.

Zadnji kompromis največjih industrijskih skupnosti – Združenih držav Amerike, Evropske unije in Japonske – je lahko vzrok za razočaranje; sklenile so šest do osem odstotno znižanje plinskih emisij s stanja od leta 1990. Ne smemo pozabiti, da je bilo takih obvez že več tudi v okviru EU, koncentracija plinov pa vseeno raste iz leta v leto.

Druge države pa se niso spravile niti do tega, da bi se obvezale na kakšen procent. Razvite se bojijo še večje brezposelnosti, države v razvoju pa ne vedo, kako bi financirale programe o ohranjanju okolja in želijo seveda iti po stopinjah tistih bolj razvitih.

Dejstvo je, da ni nobenih sankcij, če se države dogovorov ne držijo; nasprotno: znanstveniki so izračunali, da se bo koncentracija plinov do leta 2100 zvišala še za enkrat toliko, kolikršna je danes. Takrat bo živelo na obličju zemlje okoli 7 milijard ljudi.

Morebiti pa bodo znanstveniki po naročilu držav vendarle ugotovili, da CO₂ ni kriv za poslabšanje klime?

Za pogovore brez groženj

Avstrijski zvezni kancler Viktor Klima se je pretekli teden na novinarski konferenci v Celovcu dotaknil tudi vprašanja sosedskih odnosov med Avstrijo in Slovenijo. Med drugim je dejal v zvezi z nemško govorečimi v Sloveniji, da je treba še počakati na študijo prof. Dušana Nečaka. Kancler Klima je tudi prepričan, da je Slovenija pripravljena za stvarne razgovore. On odločno odklanja »vsakršno junktimiranje pogovorov in pritisk s strani Avstrije, kajti vsi skupaj potrebujemo skupne uspehe«.

Nadalje je rekel, da je treba strniti vse sile, da bodo Koroška, Slovenija in Italija dejansko dobile ZOI »Brez meja« 2006. M. Š.

Iz vsebine:

SLOVENIJA-AVSTRIJA Nemško govoreča manjšina

Po predstavitvi študije prof. Karnerja o nemško govoreči skupini v Sloveniji, so slovenski znanstveniki napovedali tudi svojo. Poročilo in reakcija na 2. in 3. strani.

BOROVlje Premiera čarovnika iz Oza

V zadovoljstvo kulturnikov je borovljenska otroška skupina spet nastopila z novo uprizoritvijo. Tokrat gre za premiero Čarovnika iz Oza v režiji Marjana Bevka in Magde Kopriunig. Poročilo preberite na 4. strani.

SLOVENIJA V ISKANJU Občutljivi in zamerljivi

Mlada država je v tranziciji. Kako jo v njenih političnih krčih vidi naš dopisnik Kristijan Schellander preberite na 7. strani.

Predvčerajšnjim je delegacija Zveze slovenskih žena po tritedenski zelo uspešni zbiralni akciji izročila pomoč najbolj prizadetim ženskam v Zavodu za živčne in duševno bolnike v Hravstovcu in varovancem v kreativnih delavnicah Združenja Ozara v Mariboru (slika). Tako je tudi letos uresničila svoj humanitarni program, ki je eden od osnovnih elementov njenega delovanja. Krajše poročilo na 5. strani.

PREBLISK

Mislil sem seveda na manjšine na splošno. Smo tuje v državi, vselej latentna »nevarnost« za državo, kjer manjšina živi, ali smo toliko opevana »raznolikost« in »bogastvo«, pa »most« in podobni superlativi? Smo del te družbe, ki jo sooblikujemo in ki oblikuje tudi nas, ali pa smo nekaj drugega, drugačnega, posebnega? Smo nacionalisti že zato, ker pač visimo na tem našem jeziku, ali smo iz vsega grdega nacionalizma izvzeti že avtomatično zato, ker smo vedno v podrejenem položaju kot manjšina?

Koliko vedo o nas naši sodržavljanji, jih naše skrbi sploh zanimajo? Koliko vedo o nas v tako imenovani »ma-

tični domovini« in ali jim je naš obstoj res toliko pri srcu, kot radi poudarjajo?

Predvsem iz Slovenije moramo večkrat poslušati traktate o zavednosti in pokončnosti. Pa odpirajo vrata tam, kjer so že odprta.

Kakšno vlogo igramo?

Kar zadeva Avstrijo, pa je kar nekako značilno, da je prišlo na tiskovno konferenco o 1813 pripadnikih manjšine v Sloveniji okoli 30 novinarjev. Ko je šlo dve uri kasneje za vse manjšine v Avstriji, smo bili – štirje.

Toliko v premislek tistim, ki na svoje lastno manjšinstvo še gledajo romantično. S. W.

OTROŠKI MUZIKAL Lilijana Praprotnik-Župancič

KOSMATA ŽABA

REŽIJA Rado Mužan
Gostuje GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA z Jesenic

v nedeljo, 14. decembra 1997

ob 10.30
v k & k centru v Šentjanžu

ob 14.30
v kulturnem domu
v Šentprimužu

Prisrčno vabljeni!

AVSTRIJSKA LIGA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

Za izgradnjo radijskih in TV oddaj v jezikih manjšin

KAKOR vsako leto ob dnevu človekovih pravic, za katerega je Organizacija združenih narodov proglasila 10. december, je tudi Avstrijska liga za človekove pravice javnosti predstavila na ta dan svoj letošnji »Izvid o človekovih pravicah za Avstrijo«.

V uvodnih besedah je drugi predsednik avstrijskega parlamenta, ki je hkrati podpredsednik Avstrijske lige, v prvi vrsti podčrtal splošno svetovno veljavnost človekovih pravic, ki so v zadnjih letih vedno bolj v nevarnosti. Človekove pravice, kakor jih tolmačimo mi, se pravi civilizacija Evrope in Združenih držav Amerike, so sicer v prid vesoljnemu človeštvu, toda kultura azijskega sveta se vedno močneje postavlja po

robu takemu tolmačenju človekovih pravic. Isto velja za razliko med velikimi religijami, torej zlasti med religijo krščanstva ter religijo islama. Kljub vsem razlikam pa je treba poudariti vesoljno splošnost teh pravic, kakor so zapisane v »Splošni izjavi človekovih pravic«, sprejeti pred petdesetimi leti v OZN.

Jasno je, da se mora »Izvid za človekove pravice v Avstriji« osredotočiti na posamezna težišča in da ne more upoštevati vse široke problematike, ki je nedvomno predmet opazovanja. Letošnji »Izvid«, ki sta ga poleg že omenjenega predsednika parlamenta Neisserja predstavila javnosti še predsednik Avstrijske lige prof. dr. Walter Schuppich in pa končni

urednik predstavljenega »Izvida« dr. Feliks J. Bister, vsebuje naslednja težišča: Avstrija kot posebno restriktivna država v zadevi pravice do političnega azila in pravic tujcev nasploh; problematika tako imenovanega prisilskovanja in rastrskega izseljevanja; integracija prizadetih otrok v šole in javne ustanove; problematika revščine in človekovih pravic v moderni družbi; problematika nasilja v družini; problematika Kurdov v zvezi z umori Kurdov na Dunaju pred nekaj leti in s tem povezanim vprašanjem pravne države (avstrijske oblasti so tedaj omogočile beg domnevnih morilcev kurdske politike); ne nazadnje pa tudi vprašanje narodnih skupnosti v Avstriji.

To zadnje vprašanje je najti že skozi desetletja v vsakem »Izvidu človekovih pravic v Avstriji«. V tem odstavku je še posebej poudarjena zahteva po izgradnji radijskih in televizijskih oddaj v manjšinskih jezikih, ponovi pa se tudi zahteva obeh slovenskih osrednjih kulturnih organizacij, naslovljena zveznemu kanclerstvu ter generalnemu intendantu ORF. ORF se namreč zaradi omogočenega sprejema signalov iz drugih držav ter privatizacije na radijskem in televizijskem področju ne sme izogniti javnopravni odgovornosti za manjšinske oddelke v svojem programu.

Avstrijska liga zahteva prav tako priznanje obstoja slovenske manjšine na Štajerskem in odklanja vse poskuse junktimi-

ranja tega vprašanja z vprašanjem tako imenovanih »staro-avstrijcev« v republiki Sloveniji. Hkrati pa poziva, da se dosledno izpolni predpis o postavitvi dvojezičnih topografskih napisov na Gradiščanskem, Štajerskem in na Koroškem. V »Izvidu« je ponovljena zahteva po ustavnem določilu, v katerem se republika Avstrija priznava k svoji etnični, kulturni in jezikovni mnogoličnosti.

Broširano izdajo »Izvida o človekovih pravicah za Avstrijo 1997« lahko naročite direktno pri Ligi pod naslovom: Österreichische Liga für Menschenrechte, Hermannsgasse 9, 1070 Wien/Dunaj ali po telefonu 01/523 63 17 ali faksu 01/523 63 174 ali po e-mailu: liga(a)netway.at. **F. Z.**

AKTUALNO IZ SLOVENIJE

Varčevalni ukrepi razburjajo

Vladi in koaliciji Janeza Drnovška ter marjana Podobnika je komaj mesec dni pred iztekom leta uspelo v parlamentu dobiti potrditev proračuna za tekoče leto. Ljudje smo spet enkrat doživeli, kako trdna je koalicija, kadar gre za njen obstoj, pa tudi, kako draga je država. Ker je bil proračun sprejet šele pred približno štirinajstimi dnevi in ker je že skoraj konec tega leta, je vsako razpravljanje o postavkah odveč. Resnica je, da gre bolj za obračun in zapisnik že porabljenega denarja. Pomemben pa je predvsem zato, ker naj bi na osnovi doseženega soglasja bilo lažje in o pravem času (v prvi četrtini leta) sprejeti program vladnih služb, ministrstev in države nasploh.

Številke pa so že letos take, da zaboli glava. Visoke, previsoke so, finančni uslužbenci pa iščejo možnosti za dodatne denarje in hkrati kažejo na varčevalne ukrepe. Ti ukrepi zadevajo predvidoma najprej široke ljudske množice, delavce oziro-

ma gospodarstvo. Vlada je sprožila z nameravanimi ukrepi veliko nezadovoljstva prevsem med zdravstvenimi delavci, policijo, upravo, študenti in vsemi, ki si z avtorskim delom služijo vsakdanji kruh. Davke in prispevke namerava namreč krepko zvišati. Pri izplačilih avtorskih honorarjev je predvideno zmanjšanje normiranih stroškov s 40 na 10 odstotkov, istočasno pa še povišanje davka od dohodka iz dejavnosti s 25 na 38 odstotkov. Ne gre le za pisatelje ali glasbenike, temveč tudi za novinarje ali pa za študente, ki delajo v okviru študentskih servisov. Pričakujemo lahko le to, da se bodo prejemi teh skupin ljudi bistveno zmanjšali, saj ni pričakovati zvišanja cen za storitve. Sindikati so že povzdignili glas. Zatenkrat vsak zase, a ostro so reagirali tudi študentje ljubljanske univerze, policijski sindikat in sindikat FIDES, ki združuje zdravnike. Ne gre le za višje davke, gre tudi za ukinjanje

mnogih bonitet (beneficirana doba, dodatki, napredovanja, ...) ki so v nekaterih poklicih tradicionalne. Zadnje dni so svoj odpor do nameravanih varčevalnih ukrepov izrazili tudi pisatelji. Bojim se, da ljudje tokrat ne bodo mirno prenesli ukrepov, vsaj ne takih, kot si jih zamišlja vlada. Nezaposlenost še vedno narašča, socialne razlike se večajo, prav tako nezadovoljstvo. Mnogi že govorijo, da je zdaj slabše kot še pred nekaj leti in ne vidijo perspektive. Država zaenkrat skrbi predvsem zase.

V Sloveniji že dolgo ni bilo resnega štrajka. Upam si ga napovedati za drugi dan po sprejetju varčevalnih ukrepov, ki poznajo zategovanje pasu samo pri tistih, ki marljivo delajo. Ta štrajk ne bo strankarsko obarvan, čeprav obstaja nevarnost, da bi šle stvari predaleč in da bodo položaj izkoristili tisti, ki z demagogijo vse le še poslabšajo.

Aleš Kardelj

VOLITVE V SRBIJI

Predsednik šele v naslednjem krogu?

V nedeljskem prvem krogu ponovljenih predsedniških volitev v Srbiji (prejšnje so bile neveljavne zaradi premajhne udeležbe volilcev) je največ glasov prejel kandidat Združene levice, dosedanji jugoslovanski zunanji minister Milan Milutinović. Za skoraj enajst odstotkov glasov (43) je premagal drugouvrščenega vodjo desne Srbske radikalne stranke Vojislava Šešlja. Vodja Srbskega gibanja obnove Vuk Drašković je poraženec volitev, saj je prejel le okrog 16 odstotkov glasov, volilci pa so mu najbolj zamerili razbitje lanskoletne koalicije »Skupaj«, ki je kar tri mesece z množičnimi demonstracijami vztrajala na cestah v Beogradu in po domala vsej Srbiji za demokratične pravice in proti potvorenim rezultatom volitev.

Srbija je tako že tri mesece brez predsednika, kajti Slobodan Milošević je na zadnjih volitvah postal predsednik Zvezne republike Jugoslavije. Kljub temu, da je ob zamenjavi fotelja s seboj prinesel tudi vsa pooblastila, ki jih

prejšnji zvezni predsednik ni imel, pa Srbija kot federalni del Jugoslavije po demokratičnih načelih mora imeti svojega predsednika. Seveda bi bil Miloševiću ljubši kandidat njegove socialistične stranke in JUL (Jugoslovenska udružena levica) Milutinović, a tudi s Šešljem bi kot nacionalist lahko shajal. Za volitve v drugem krogu čez tri tedne bo najtežje prepričati volilce, da se v zadostnem številu udeležijo volitev, kajti že na teh je bila udeležba le nekaj nad 50-odstotna. **J. R.**

Dve ob robu:

Kosovski Albanci so spet množično bojkotirali srbske predsedniške volitve, na nekaj voliščih v Kosovki Mitrovici in okolici pa zaradi varnosti volišč sploh niso odprli.

V Vojvodini so na nekaterih voliščih agitatorji združene levice volilcem delili pakete s hrano. Njihov odziv je bil menda kar dober. Zdaj se bo treba pripraviti na drugi krog.

DUNAJ

Občni zbor EBLUL

Avstrijska podružnica Evropskega biroja za manj rabljene jezike na Dunaju je imela prejšnji teden svoj občni zbor. Nima smisla razpravljati o tem, ali je bil veljaven ali ne, se pravi: ali je bil sklepčen ali ne, saj ni bilo navzoča niti polovica članov, za nekatere pa je jasno, da so člani celo nevede. Na vsak način pa je ta forum še vedno trdno v Smollejevih rokah.

Žal ni bilo praktično nobene diskusije o načinu dejavnosti. Vsi so mirno poslušali (ponovno izvoljenega) predsednika Karla Smolleja, ki je predlagal večje zbliževanje s FUEV, trud za enotno evropsko manjšinsko pravo ter za nekakšnega evropskega poslanca ali pa ombudsmana manjšin (le kdo naj bi to postal?) ter za sedež EBLUL v Bruslju.

Slednje je aktualno zato, ker je zdaj sedež v Dublinu, en biro pa je v Bruslju in kot je slišati, bo treba eno centralo opustiti.

Evropski biro je vsekakor pomembna ustanova, preko katere so manjšinam dane možnosti kontaktov po Evropi, vendar pa se – v nasprotju z avstrijsko depandanso – ogiba vsakršnemu nagibanju »na levo« ali »na desno«. Ali drugače povedano: v EU se zavedajo velikanskih razlik med posameznimi manjšinami, njihovimi pravicami in tudi hotenji, zato je v okviru EU nemogoča taka zakonodaja, kakršno želi Smolle, ki se pri tem sklicuje na Federalistično unijo evropskih manjšin (FUEV). Smernice EU so še vedno Okvirna konvencija in pa Listina.

Škoda. Avstrijska depandansa je brezupno enostranska in bo, kot je videti, ostala še nekaj časa. **S. W.**

Po predstavitvi študije univ. prof. Stefana Karnerja prete-

kli teden na Dunaju je nastal občutek, da je Avstrija v zvezi z nemško govorečimi v Sloveniji prehitela slovenske strokovnjake in jih našla nepripravljene. Redni profesor zgodovinskega oddelka ljubljanske filozofske fakultete ter gostujoči profesor kölnske in dunajske univerze dr. Dušan Nečak je ob tem izjavil, da je te dni s sodelavci zaključil študijo o nemško govorečih v Sloveniji in razložil podrobnosti, ki naj bi preprečile netočne informacije. Dr. Nečak poudarja, da slovenska vlada (tako kot avstrijska – op. pis.) ni naročila nobene podobne študije, da pa že od leta 1994 poteka znan-

ODZIVI V SLOVENIJI

»Ne zamujamo za Avstriji!«

stveno-raziskovalni projekt »Nemci na Slovenskem 1941-1945«, ki ga vodi sam, financira pa ministrstvo za znanost. Projekt je naraven izrazito zgodovinski in se razen izjemoma ne dotika dnevnopolitičnih vprašanj v zvezi z »nemško narodno skupino«. Skupina je sredi novembra zaključila študijo in jo pripravila za tisk. Obsegala bo 500 strani.

Ob na Dunaju objavljeni študiji je državni sekretar v zunanem ministrstvu Ivo Vajgl dejal, da s slovensko študijo ne gre za nikakršen protiudarec avstrijski, a je kljub temu razlika, saj je avstrijsko študijo naročilo zunanje ministrstvo, slo-

vensko pa je opravila neodvisna skupina strokovnjakov.

Strokovnjak za manjšine, upokojeni profesor oddelka za geografijo filozofske fakultete v Ljubljani dr. Vladimir Klemenčič, pa o tem med drugim meni: »Nemško govoreči niso ničesar krivi, imajo individualne pravice in pravico do ustanavljanja društev. Žal pa so se v Sloveniji premalo identificirali, saj nimajo nikakršnega projekta o narodnostni manjšini. Res je, da je druga svetovna vojna prinesla veliko krivic ne le Slovencem, temveč tudi Nemcem. Šlo je za ljudi, ki s politiko niso imeli nobene zveze, čeprav je manjšina bila vključena v nacistični aparat.« **J. R.**

EVROPSKI PARLAMENT, AGENDA 2000 IN KOROŠKA

Slovenija da, Slovaška in Turčija ne

Evropski parlament (EP) je prejšnji četrtek v Bruslju zaključil pomembno etapo pri razpravah o Agendi 2000. To je ocena Evropske komisije – ki ima izključno pravico zakonodajne iniciative na EZ-jevski ravni in ki bo vodila pristopna pogajanja – o razširitveni politiki Evropske zveze (EZ), njenem financiranju in poglobljanju njenih struktur v smer federacije evropskih držav.

Razširitev EZ šteje med največje politične procese in je izraz precejšnje notranje dinamike in logike poglobljajoče se zveze. Tako je bilo glasovanje v visoki meri soglasno (374 za poročilo, 28 proti, od teh 6 FP). Vse kaže, da se bo po mnenju

EP verjetno ta teden pridružil še Evropski svet šefov držav in vlad (Evropski vrh/EU-Gipfel) v Luksemburgu, saj ga v bistvu podpira tudi Evropska komisija.

Spomladi 1998 bo v Londonu ustanovljena Evropska konferenca, ki bo združevala vseh 12 držav, ki so vložile prošnjo za pristop (vključivši Slovaško in Turčijo). Uradna pogajanja pa se bodo začela z 10 državami (9 vzhodnoevropskih ter Ciper). Nazadnje pa bodo »intenzivnejša« pogajanja z državami, za katere je Komisija v

Agendi 2000 menila, da bodo srednjeročno izpolnile pogoje za polnopravno članstvo v EZ (Slovenija, Poljska, Češka, Madžarska, Estonika in Ciper).

Poleg teh predvidljivih odločitev pa so zanimiva tudi nekatera detajlna vprašanja. Tako je avstrijski poslanec, Korošec Pirkner (ÖVP) k Agendi 2000 vnesel nekaj škandaloznih, protislovenskih in za koroško gospodarstvo škodljivih predlogov, teh pa v plenarnem zasedanju ni mogel več vnesti. Po drugi strani pa so postale so-

cialne in glede zaposlovalne politike važne zahteve Haralda Ettla (SPÖ) skupne zahteve skoraj vseh strank. Ettl zahteva, da morajo države kandidatke prevzeti standarde evropskega socialnega modela in izdelati skupno zaposlitveno politiko v obmejnih regijah. Ettl tudi poudarja pomen izobrazbe (ob izkoriščanju vseh virov za dvig specifične regionalne konkurenčnosti). Odgovorne ustanove, države ali dežele morajo upoštevati socialne aspekte razvojnih tendenc, sociokulturne

posledice migracijskih pritiskov in socialnih konsekvenc transformacijskih procesov v kmetijstvu. Končno pa zahteva tudi, da se mora glede proste selitve delojemalcev še zlasti zaradi obmejne senzibilnosti na delovnem trgu vpeljati tranzicijske dobe in smernice. To naj bi zagotovilo stabilno integracijo novih držav, razbremenilo naj bi evropski socialni model in zagotovilo državam kandidatkam pozitiven razvoj. Le skrajno gospodarsko (neo-)liberalni poslanci, med njimi tudi Frischenschlager, so glasovali proti tej točki.

Bojan Šturm-Šnabl, asistent v Evropskem parlamentu

PREDVIDOMA 1. aprila 1998 bo začela oddajati svoj spored radijska družba AGORA, ki je po novembrskem sklepu urada za regionalni radio skupaj z radijsko družbo Korotan nosilec frekvence za južnokoroški prostor.

AGORA se pojmuje kot nepridobitniški, odprt, demokratičen in dvojezičen oziroma multikulturen radio, ki se bo težiščno posvečal podeželskemu prostoru in njegovemu človeku ter sploh vprašanjem evropskih regij, posebej še alpsko-jadranske. Slušen odraz tega bo glasbena ponudba, ki naj bi pospeševala dobro domačo in izvirno narodno glasbo. Po besedah predsednika radijske družbe dr. Kristijana Schellandra AGORA podpira zamisel prekomernih olimpijskih iger v tem prostoru in pričakuje, da bo zamisel odprtosti, enakopravnosti in dialoga, ki je bistven dejavnik skupnih iger, vplivala tudi na politiko in se v njem tudi odražala.

RADIJSKA DRUŽBA AGORA

Odprt in dvojezičen projekt optimizma evropskih razsežnosti

Za financiranje svoje dejavnosti kot nepridobitniška družba, ki ne bo sodelovala pri razdeljevanju reklamne pogače, pričakuje AGORA podporo zvezne in deželne vlade ter stvarne usluge ORF, na primer možnost koriščenja njegovih oddajnih naprav. Sicer pa naj bi odnos z javnopravnim radijem bil partnerski, pri določenih tematikah, kot je n. pr. manjšinska, pa naj bi se medsebojno dopolnjevala.

Projekt AGORA je pri kulturnih iniciativah in dejavnostih v Avstriji in preko njenih meja, na primer v Sloveniji, Italiji in Švici, prav zaradi svoje večkulturne usmerjenosti ter večglasnosti in evropske dimenzije nalletel na zelo pozitiven odmev.

Združenje avstrijskih avtoric in avtorjev, IG Autoren, se je že odločilo, da bo sodelovalo z AGORA, ker v tem vidi priložnost in možnost ohranjanja

in razvijanja ogroženih kultur, med katere prištevata tudi umetnost. IG Autoren pa kritizira, da je dodelitev frekvence odprtemu in demokratičnemu radiju po utečeni avstrijski navadi uspela le s pomočjo sodne odločbe, namesto da bi država sama bila zainteresirana na delovanju takega radia. Prav tako je pomanjkljivost, da država z dodelitvijo frekvenc ni razmišljala o finančni podpori nekormercialnim ustanovam, kar je na primer že urejeno v Nemčiji, sedaj pa to načrtujejo tudi v Švici. Tam se namreč zavedajo, da svobodne radijske družbe vse bolj postajajo pomemben dejavnik in stebel svobode medijev in mnenja. Avtorsko združenje je prepričano, da so komercialno usmerjene radijske družbe prav zaradi bitke za omejene reklamne finance večji problem za ORF kakor pa nepridobit-

niške, odprte in demokratične. Zato predlaga ustanovitev finanjskega sklada za nemoteno delovanje nekomercialnih radijev, ki ga naj bi polnili tudi ORF in komercialne postaje.

Med ustanove, ki podpirajo projekt AGORA, šteje tudi Katoliška prosveta, ker ji je sožitje med obema narodoma pri srcu. Takšen radio je kot »projekt optimizma« lahko prav v tem vprašanju velika opora pri iskanju orientacij in odgovorov.

Pozitivna odmevnost, ki jo je deležna AGORA, je važna tudi zaradi negativnih poročil v določenih koroških in avstrijskih medijih. Nekatere trditve so prav abstruzne. Zato je po besedah poslovodje Peissla dobro, da dodelitev frekvence AGORA ni sad kakih dunajskih intrig, ampak je projekt licence za dvojezični prostor izrecno podprla tudi deželna vla-

da. Odločitev urada za regionalni radio je znana: frekvenco je enakopravno dodelila družbama AGORA in Korotan.

Pri tem je glede programskega oblikovanja in vsebine vredno omenbe, da AGORA v obliki oken daje svoj oddajni čas na razpolago raznim kooperantom. Za to ponudbo patronančnih oddaj se je že ogrela skupina malih založb, ki jo sestavljajo Drava, Alekto, Ritter, Selen in Wieser. SPZ si pričakuje upoštevanje krajevnih prosvetnih društev ter težiščno podporo otroškim in mladinskim oddajam v slovenščini, ponudbo pa bo sprejel tudi Unicum.

Letne obratne stroške pri AGORA ocenjujejo med 3,5 in 4,5 milijoni šilingov. Izobrazbi in strokovnemu šolanju predvidenih petih glavnopoklicnih in ostalih prostih sodelavcev bo namenjena vsa skrb.

ŠTUDIJA UNIV. PROF. DR. KARNERJA

Ne »staroavstrijci«, temveč »nemškogovoreči«

Na tiskovni konferenci v zunanem ministrstvu na Dunaju, kjer je univ. prof. dr. Štefan Karner predstavil svojo študijo o prisotnosti oziroma ostankih nekdanje močne narodne skupnosti na ozemlju današnje Slovenije, se je trlo novinarjev. Študijo je bila naročila avstrijska vlada, ki se čuti kot matična domovina oziroma zaščitnica te skupnosti.

Vprašanje te narodne skupnosti, bolje rečeno, njenih ostankov, že nekaj časa dviga prah v odnosih med Avstrijo in Slovenijo. Med obema vojnama je bilo v Sloveniji približno 10 odstotkov nemškogovoreče manjšine, dogodki med 2. svetovno vojno in po njej pa so jo krepko zreducirali (večina njih se je odselila »heim ins Reich« med vojno, takoj po vojni pa je bila atmosfera v državi Jugoslaviji sovražna vsemu nemškemu).

Na vsak način: prof. Karner je s svojo 700 strani obsegajočo študijo ugotovil naslednje: manjšina oz. njeni ostanki so

še. Celo osebe mu je nekako uspelo prešteti: 1813 da jih je še, ki se zavestno priznavajo k nemškogovoreči manjšini. Od tega pa jih je, hm, človek ne ve natančno kaj bi napisal: po tekstu študije avtohtonih kaka tretjina, po tem, kar je na tiskovni konferenci povedal, pa približno polovica. Vendar bi to naj ne bilo bistveno.

Prof. Karner je bil v svojih izjavah precej previden. Očitno tudi njemu ni bilo pogodu, da se je izsledke te študije izrabljalo že vnaprej, kar gotovo ni pozitivno vplivalo na odnose med državama. Koroški deželni zbor je namreč, kakor je znano, zahteval od zvezne vlade, da mora biti obravnavanje priznanja manjšine, vračanja premoženja in črtanje avnojskih določil povezano oz. pogojeno s pristankom Avstrije za vstop Slovenije v EU. Tako ravnanje pa je očitno preveč tudi za prof. Karnerja.

Ni sicer znano, kdo je imel idejo, da je na konferenco povabil tudi dva predstavnika

kočevarskih Nemcev, katerima pa poslanik dr. Cede ni dal besede. Poudaril je, da je na dnevnem redu predstavitev študije in ne pogovor z manjšino. Gospa Debenjakova in gospod Gril postajata žrtvi meddržavnih igrice, natančno to, kar koroški Slovenci vedno znova čutijo na svoji koži.

Prof. Karner je tudi razložil, da slovenska ustava pozna več kategorij priznavanja manjšin in da nikjer ne piše, da bi morala imeti nemškogovoreča enak status kot madžarska ali italijanska. Rekel pa je, da bo treba na vsak način počakati še na študijo dr. Nečaka v Sloveniji, ki pa obravnava manjšino le do leta 1955. Ta študija bo predstavljena menda v marcu. Prof. Karner je tudi obrazložil, da izraz »staroavstrijci« ni primeren, saj so bili staroavstrijci praktično vsi, ki so rojeni v bivši monarhiji. Sam se ogreva za izraz »nemškogovoreča manjšina«.

Seveda tudi ni manjkalo poudarjanja, da številčnost manjšine ne sme biti merilo za njene pravice. Tega je bilo slišati precej tudi iz vrst novinarjev. Lepo bi bilo, če bi isto tako vehementno poudarjali tudi glede manjšin v Avstriji ...

Manjšinska politika v SPÖ

Koroški poslanec in govornik za manjšine mag. Walter Posch (SPÖ) je na tiskovni konferenci, ki jo je imel skupaj s predstavniki štirih avstrijskih manjšin, je ocenil delovanje Delovne skupnosti »Narodnosti v SPÖ« kot zadovoljivo. Vendar še vedno ni uspelo prepričati ÖVP, da bi podprla ustavno določilo o raznolikosti avstrijskega naroda. Pozitivno pa je poudaril sklenitev spomenice, ki so jo izdelale vse manjšine skupno.

Posebno Martin Ivantsits, predstavnik gradiščanskih Hrvatov, je podčrtal pomen integracijske politike za manjšine. Njegova narodna skupnost od tega

principa ne bo odstopila, saj imajo na ta način največ zastopstva v javnopravnih telesih, tako po občinah kot tudi na deželni ravni. Ivantsits pa je pokazal tudi svojo ogorčenost zaradi nesodelovanja in bojkotiranja dela s strani Narodnega sveta koroških Slovencev. »Ko se bodo nekateri ljudje tam zamenjali, bo mogoče lažje,« je rekel.

Isto sta poudarila Dr. Ernő Deak, predstavnik madžarske narodne skupnosti in Rudolf Sarközy, predstavnik Romov. Ana Blatnik je poudarila, da je edinole upoštevanje pluralnosti znotraj narodnih manjšin prava osnova za delo. S. W.

Z leve: mag. Ivantsits, Ana Blatnik, W. Posch, E. Deak in R. Sarközy Foto: SV

Strahopetni lev in Kositrni drvar, tovariša v nesreči

Foto: SV

DOBRE VESTI IZ »OZA«

Očarljiva odrska pravljica najmlajših

Marjan Bevk in Magda Kropiunig rada vnesla v režijski koncept in to je tudi stopnjevalo v nemo in zagnanost mladih igralcev in igralk. Prav to vzdušje so prenesli namreč tudi na občinstvo, ki se je od veselja prav rada nasmehnila nagajivosti in telesni spretnosti Strašila, suverenosti Dorothy ali pa zagonu rjovečega leva, ki se ga nihče ne boji. Zgodilo se je bolj

tako, da je vsakdo vžljubil tega nesrečnega kralja živali, z njim vred pa tudi vse ostale figure iz predstave »Čarovnik iz Oza«.

V tem smislu: ni lepšega zaključka od tega, da je bilo znati svežo, mlado sapico »iz Oza«, ki zdaj že drugo leto piha in zavija okoli oglov Cingelca na Trati. Še nekaj zagona, še nekaj preizkušenj, pa utegne postati pravi veter!

Igrali so: Metka, Gregor in Matej Wakounig, Danijel in Matija Wutti, Miro, Dejan in Milena Verdel, Petra Kölllich, David Müller, Klara Schellander, pomagal pa je še Franc Wakounig. Glasbo je priredil Roman Verdel, za luč in tehniko je skrbela Triksi Verdel, kostume pa sta sešili Gitti Verdel in Lidija Oraž. Da pa je vse brezhibno teklo med vajami, pa je zaslug Vere Wutti-Incko. **-ma**

Takole so se na koncu predstave postavili pred občinstvo

Foto: SV

LEV, ki nima poguma, Strašilo, ki ima v glavi samo slamo, pa ne pameti, Kositrni drvar, ki nima srca in zato seveda ne pozna ne milosti ne ljubezni, deklica, ki jo je vihar zanesel v daljino, neznano in še bolj čudežno deželo, so pravzaprav figure, ki že same po sebi terjajo pravljico razrešitev. Še posebno zapletena pa postaja pravljica, če se v tako scenarijo pomešajo še čarovnik, ki pravzaprav sploh ni tako neustrašen in vsemogoč, kakor se kaže, povrh pa še zlohotna vešča ali celo dve ... In: uganili ste: veščici podležeta, slavni čarovnik nagradi pogum, dobroto in poštenost glavnih junakov, tako da vsi najdejo tisto, česar si najbolj želijo. In da je postala svobodna še leteča opica, je seveda kot na

dlani. Vse to so zaigrali v najnovejši predstavi člani otroške gledališke skupine Slovenskega prosvetnega društva v Borovljah in z njo pričarali ob podaljšanem adventnem koncu tedna še svoj delež dobrote in prisrčnosti v naša srca.

»Čarovnik iz Oza« (J. F. Baum) je tako postal dober nadaljnji preizkusni kamen za skupino mladih, ki so se še pred enim letom kar trdo spopadali z »Zakladom kapitana Ahaca«. Dejansko je bilo namreč zaznati, da so se že mnogo bolj sprostiti, da so si povečini že dejansko začeli osvajati oder, gib in govor. To je nenazadnje posledica koncentriranih vaj in kar družinskega vzdušja, ki je mlade vseskozi obdajalo. To so gotovo pogoji, ki sta jih

PO SIMPOZIJU V RIMU

Predstavljen Einspielerjev zbornik

Pretekli četrtek, 4. decembra, sta predstavnika Celjske Mohorjeve družbe univ. profesorja Vasilij Melik in Stane Granda na tiskovni konferenci Mohorjeve založbe v Celovcu predstavila zbornik »Einspielerjev simpozij v Rimu«.

O simpoziju, zborniku in Einspielerjevih, predvsem Andreju, nam je prispevek poslal dv. svetnik dr. Valentin Inzko.

Zbornik »Einspielerjev simpozij v Rimu« sta izdali Slovenska teološka akademija v Rimu in Mohorjeve družba v Celju v septembru 1997. V njem gre za objavo predavanj, ki jih je organizirala Slovenska teološka akademija v Rimu septembra 1996.

Zbornik je uredil duhovnik ljubljanske nadškofije dr. Edo Škulj. Ta simpozij, ki je potekal v papeškem zavodu Slovenik, je bil že 16. simpozij o duhovni razvoju slovenskega naroda zaslužnih Slovincih. Doslejšnji simpoziji so bili npr. posvečeni Antonu Martinu Slomšku, kardinalu Jakobu Missii, pa beneško slovenskemu narodnemu buditelju Ivanu Trinku-Zamejskemu idr.

Simpozij o Einspielerju so pripravili dr. Metod Benedik z ljubljanske teološke fakultete, prelat msgr. dr. Maksimilijan Jezernik s Slovenske teološke akademije Slovenik iz Rima in dr. Walter Lukan z inštituta za vzhodnoevropsko zgodovino na dunajski univerzi.

»V jesen gre« je pesem, ki jo je Simon Gregorčič posvetil

Andreju Einspielerju ob zlati maši. 17. novembra 1963 jo je na proslavi Krščanske kulturne zveze v veliki dvorani celovške delavske zbornice recitiral tedanji dijak celovškega učiteljskega Walter Lukan. Ko ga je kot znanstvenika dunajske univerze za sodelavca pritegnila Slovenska teološka akademija v Rimu, je sprožil idejo o Einspielerjevem simpoziju. Na njem je sodelovalo 23 predavateljev, med njimi tudi osem koroških Slovencev, med njimi po vrstnem redu dr. Valentin Inzko, dr. Walter Lukan, dr. Avgustin Malle, prof. Štefan Pinter, prof. Jože Wakounig, rektor Jože Kopeinig in ravnatelj dr. Reginald Vospemnik.

Na simpoziju je rektor akademije Slovenik dr. Maksimili-

jan Jezernik poudaril: »Pri delu nas spremljajo najboljše voščila naših nadpastirjev: celovškega škofa Egona Kapellarija, ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja, škofov dr. Krambergerja v Mariboru in Metoda Piriha v Kopru.« Zaključil pa je s sklepno besedo o Einspielerjevem zborniku: »Dovolite, naj izrazim svoje spoštovanje in zahvalo družini Inzko, s katero se že toliko let poznamo in sodelujemo. In moj spomin gre tudi na vojaško pokopališče v Pomecio, kjer počiva brat Oto Inzko, žrtev zadnje vojne 4. julija 1945, torej v letu, ko sem jaz študiral v zavodu propagande Fide in od daleč sledil vojnemu razvoju. Otonu Inzku, velikemu Slovincu, naš poklon in priporočilo Gospodu življenja.«

Moja mama Marija Inzko, roj. Einspieler, in brat Oto, absolvent medicine na praški univer-

zi, sta v naši družini ohranjala živo duhovno zapuščino Andreja Einspielerja in Einspielerjeve rodbine. Na tej osnovi je nastala disertacija »Andrej Einspieler, oče koroških Slovencev«, ki sem jo pripravil in v aprobacijo predložil na graški univerzi. Svojo vsebinsko in duhovno poglobitev je to delo našlo v Einspielerjevem simpoziju v Rimu in pričujočem zborniku.

Rektorju slovenskega papeškega zavoda Slovenik prelatu dr. Maksimilijanu Jezerniku bi se rad zahvalil za idejo in izvedbo 16 simpozijev, dr. Ediju Škulju za naporno zbiranje in redakcijo Einspielerjevega zbornika, priskrba hvala pa tudi Celjski Mohorjevi, predavateljem in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izidu te knjige.

Slovenska teološka akademija v Rimu, Mohorjeva družba v Celju: Einspielerjev simpozij v Rimu; 200.-

DNEVI slovenskega filma v Celovcu niso uspeli povsem. Pravzaprav je ta ugotovitev veljala tudi že v preteklosti, ko smo v Celovcu z Alternativnim kinom že pred šestimi leti pokazali nekaj novjših slovenskih filmov. Sporadično smo slovenske filme predstavljali še prej in to tudi v raznih kinodvoranah na dvojezičnem ozemlju. Obiski tistih slovenskih filmov, ki smo jih predvajali v posameznih krajih dvojezičnega ozemlja (Borovlje, Šentjakob, Sinča vas, Velikovec) so bili dobri. Vendar slovenskih filmov je po številu malo, zato se stalne ponovitve enih in istih filmov niso obrestovale. Slabe pa so bile iz-

kušnje predvsem v Celovcu, kjer nikdar ni uspelo vzbuditi posebnega zanimanja za slovenski film. Tudi tokrat je bilo tako.

Verjetno je res tako, da na Koroškem ni razvite filmske kulture. Izjemi sta prejšnji Alternativni in sedanji Volkskino ter Film mladje, ki se oba prizadevata, da bi ob poplavi komercialnega filma pomagala najti ustrezno mesto tudi kakovostnim filmskim produkcijam. Res pa je tudi, da so novejši slovenski filmi nekoliko obremenjeni s tematiko, ki je v do- bršni meri vezana na Slovenijo.

Morda manjka nekoliko »univerzalnejših« posegov, saj ni tako, da bi moralo biti za vse nujno zanimivo tisto, kar zani- ma predvsem Slovenijo. Toda to je verjetno v primeru dnevov slovenskega filma v Celovcu stranski problem.

Zanimanje je pokazala študentska mladina na celovski univerzi z ogledom krajših slovenskih videofilmov. Treba pa je reči, da je v ta namen bilo narejeno ogromno reklame, neprimerno več kot za druge kulturne prireditve, vendar ugotovitev velja, da slovenski film v glavnem ni presegel pra-

ga celovške univerze. V kolikor so temu botrovali tudi organizacijski spodrsilaji, je drugo vprašanje. Gotovo je nedopustno, če se namesto pompozno napovedane okrogle mize na univerzi z znanimi filmskimi in kulturnimi ustvarjalci iz Slovenije in Italije celotna zadeva spremeni v »družinsko debato« z niti ducat akterji in poslušalci. Napovedanih strokovnjakov pa preprosto ni. Prav tako je nedopustno, da ni bilo mogoče videti ob napovedanem času napovedanega filma v Volkski- nu. Menjava napovedanih filmov je nedopustna in zato so

zastopniki obeh osrednjih kulturnih organizacij kot soprireditelji bili v dokaj težavnem položaju, ker pač dogovorjeni in v medijih napovedani termini skoraj v nobenem primeru niso veljali.

Več dejavnikov je torej navsezadnje vplivalo na neugoden izid slovenskih filmskih dnevov v Celovcu. Pobuda kinateljeja iz stare Gorice pa je vsekakor hvalevredna in upati je, da bodo bodoči poskusi bolj uspeli. Morda zaenkrat že zadostuje, da bi slovenski film v nekih rednih časovnih presledkih, recimo dva- do trikrat letno bil uvrščen v redni program celovškega Volkskina.

Janko Malle

Slab odziv na slovenske filme

ŠENTJAKOB/ŠENTPRIMOŽ

»Black voices« navdušile z vrhunskim petjem

Preteklo nedeljo in ponedeljek je na Koroškem gostoval najpopularnejši ženski a-cappella zbor iz Anglije. Na povabilo Dvojezičnega zbora iz Celovca, ki z geslom »Minority art goes Europe« organizira srečanja in seminarje s tujimi drugačnimi zbori, so vrhunski »črni glasovi« v nabito polni dvorani šentprimoškega kulturnega doma izvajali pesmi mednarodne skupnosti črncev in drugih narodov. Umetnice so z zbranim petjem in ritmičnimi telesnimi gibi navdušile pretežno mlajšo publiko, ki je prišla od blizu in daleč.

Ob začetku koncerta pa sta oba zbora predstavila rezultat skupnega dela z nekaj skupaj zapetimi pesmimi. Organizatorji vidijo smisel svojega prizadevanja v posredovanju različnih glasbenih kultur in umetniških slogov koroškim Slovencem.

Udeleženci glasbene delavnice so v okviru seminarja spoznali značilnosti petja te ženske skupine, vsebino in zgodovino črncev ... Soorganizatorja koncertov SPD »Rož« in SPD »Danica« sta ponovno dokazala, da odprtost do drugega,

novega in tujega vodi do uspeha. Žal vsi ljubitelji vrhunske glasbe zaradi premajhne šentjakebske farne dvorane niso mogli prisluhniti lepim glasovom črnkih umetnic.

Do kraja navdušena publika pa se že veseli naslednjega koncerta iz zgoraj omenjenega cikla.

Zahvala velja vsem organizatorjem in posameznikom, ki so prispevali k temu edinstvenemu in nepozabnemu gostovanju ženske skupine »Black voices«.

RADIŠE

Občni zbor prosvetnega društva

V soboto, 6. decembra, so Radišani na dobro pripravljenem in prav tako dobro obiskanem občnem zboru potrdili dosedanje dejavnost in dosedanjemu odboru zaupali, da opravlja svoje uepešno delo tudi za naprej. Kulturna dejavnost v društvu je po številčnosti in po raznih vrstah zelo pestra: glasbeno področje pokrivajo mešani pevski zbor, Radiški fantje in glasbena šola, z gledališčem se ukvarja odrasla in mladinska igralska skupina, ki vsaka vsako leto naštudira eno predstavo; tedenske otroške ure so posvečene kultur-

ni vzgoji otrok; posebni kulturni večeri s pesmarji, literati in ob državnem prazniku, gojenje šeg in navad z novoletnim petjem od hiše do hiše, velikonočno baklado, šport, izleti in zabava pa izpopolnjujejo raznoliko kulturno dejavnost Radišanov.

Zadovoljstvo nad opravljenim delom je bilo na občnem zboru opazno, k temu so prispevale tudi čestitke starejšim članom, ki jih je društvo za okrogle obletnice odlikovalo s priložnostnimi darili. Za predsednika in tajnika društva sta bila potrjena Tomaž Ogris in Andrej Lampichler.

M. Š.

V POSOJILNICI DOBRLA VAS

Poslikane vaze Izidorja Sterna

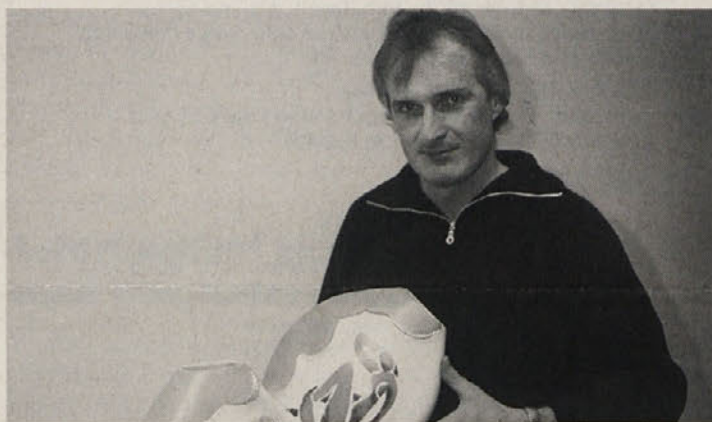
Svetovno znana manufaktura porcelana »Augarten« na Dunaju mu daje kruh, on pa njej svoje umetniško delo in znanje. Izidorju Sternu pa je bilo posnemanje starodavnih motivov premalo, zato je vnesel svoje zamisli, kar je obogatilo ponud-

bo manufakture, njemu pa prineslo priznanje, da je njegovo delo tudi umetnina. Zato je začel poslikavati vaze, ki jih trenutno razstavlja v dobrolski posojilnici. Zbor »Trta« in kulturni referent Vouk sta mu zaželela dobrodošlico.

Kvintet s čudovitimi glasovi je napolnil dvorani v Šentjakobu in Šentprimožu

Foto: SV

Izidor Stern s svojo umetnino

Foto: SV

ČLOVEKOLJUBNA AKCIJA ZVEZE SLOVENSKIH ŽENA

Žarek radosti v spremenljivi mrak

Darovati, dajati, sprejemati, se odzivati, pričakovati hvaležnost, jo izražati so nedvomno največje dileme humanitarnih akcij. Kdor izhaja iz njih, je ob svojem delu največkrat sebičen, se za »človekoljubnost« odloča iz lastne potrebe dajanja, nudenja pomoči. Vedno, pri vseh skupinah prejemnikov je nekoliko drugače. Otroci so na zunaj najbolj hvaležni, hvaležni so tudi poplavljeni za toplo odejo, za nepremočljivo obleko, hvaležni so begunci za podano roko iz trenutne stiske. Kako pa je z osebami omračenega uma, ki darovalca morda ne morejo niti prepoznati, ga razbrati?

Prav zadnji dvom pa Zveze slovenskih žena ni prav nič motil, ko je pozvala svoje članice k zbiralni akciji za varovance v Zavodu za živčne in duševne bolnike v Hrastovcu pri Lenartu in kreativnih delavnic Ozara v Mariboru. Dobro zastavljena in pravilno razložena akcija je prinesla velik uspeh. Po besedah predsednice ZSZ Milke Kokotove so se darovalke odzvale nepričakovano do-

bro in v dobrih treh tednih zbrale skoraj 50 tisoč šilingov. Za ta denar so lahko nakupile prav vse, kar so po predlogu iz obeh zavodov načrtovale. Pri nekaterih stvarih so celo presegle načrtovano.

V sredo zjutraj je bogato obložen Sienčnikov avtobus z nekako tridesetimi udeleženkami in darovalkami krenil na pot pomoči. Celo naš že stalni šofer Hanzi Wutte se je odpovedal svojemu dnevnemu zaslužku, v podjetju so za potovanje znižali ceno, namesto enega šivalnega stroja sta bila med darili dva, saj je enega dodatno posredovala gospa Marija Trampusch. Darilne pakete za zavod v Hrastovcu so po zelo ugodni ceni in z lastnim prispevkom pripravili v trgovini Ogris-Martič v Bilčovsu, v prtljajniku pa je bilo tudi mnogo dobrot, ki so jih pripravile Bilčovščanke Lojzka Boštjančič, Neži Einspieler, Kumrova mama Ana Zablatnik, Mojca Travnik in nekatere ženske iz Železne Kaple in še druge. Z res dobrim občutkom smo se prebijali po ozki obdravski cesti proti Mariboru, v zavesti, da

bomo posvetili v mrki vsakdan obdarovancev.

Zavod v Hrastovcu

Iz meglenega dopoldneva se nam je prikazal mogočni grad Herbersteinov, v katerem je že od leta 1948 po 460 psihiatričnih bolnikov. Mogočno zidov-

varovanci. Tu je vse jasno. Po-prečje njihovega bivanja v tem zavodu je 15 let, terapija je aplicirana glede na stopnjo obolelosti in na varovančevo psihofizično sposobnost. Veliko dajo na delovno terapijo, ki mnoge rešuje popolne apatičnosti.

Ogledali smo si tudi terapevtske delavnice in stanovanjsko skupnost dvanajstih varovancev in dobili občutek neverjetne skrbi za varovance. Humanost družbe lahko sodimo po skrbi za prizadete!

Kreativne delavnice Ozara

K sreči za duševne bolnike skrbijo tudi povsem civilne organizacije. V samem Mariboru je to Združenje za kakovost življenja Ozara, ki si je v nekdanji vojašnici uredilo prostore, v njih pa izvaja terapevtsko dejavnost v raznoraznih oblikah za bolnike, ki so vsaj delno sposobni živeti v normalnem okolju. Namen aktivistov, kakih dvajset mladih jih je, je postopna integracija prizadetih v normalno okolje. Darila naših žensk za te delavnice so bila bogata, pa tudi za stanovanjsko skupnost nekdanjih varovancev psihiatričnih bolnic. Tam smo bili počaščeni tudi z njihovim kulturnim nastopom in si ogledali njihove rezultate dela. Vse to pa nas je še bolj prepričalo, da se pomoč izplača, da je usmerjena pravilno.

Jože Rovšek

Zahvalno darilo za pomoč je prejela Lojzka Boštjančič

Foto: SV

je, hodniki in dvorišče nekdanjih grofov so danes dom in zatočišče tistih, katerim mora družbena skrb pomagati k preživetju. Ogledali smo si oddelke, v njih so po stopnjah bolezni, prizadetosti razvrščeni

Odnegli smo darila v zaprti ženski oddelki. Samo njihovi kriki veselja, njihovo seganje po predmetih in ljubkovanje njih poplača vso skrb, vso dobroto. Nekaterim od naših so se zasvetile solze v očeh.

PRIREDITVE

PETEK, 12. 12.

- CELOVEC, na Zvezni gimnaziji
Dan staršev (do 20. ure)
DUNAJ, v klubu KSŠŠ, Mondscheing. 11 – KSŠŠ/D
18.00 Redni občni zbor Kluba koroških študentk in študentov

SOBOTA, 13. 12.

- ŠENTRUPERT pri Velikovu, v gosp.šoli – PD Lipa
14.00 Redni občni zbor. Oplešala ga bo vokalna skupina LIPA
LOČE, v ljudski šoli – SPD Dobrač in SPD Jepa-Baško-jezero
16.30 Igra »Čarovnik iz Oza«. Nastopa: otroška gledališka skupina SPD Borovlje
PLIBERK, v mestni cerkvi – VOX iz Pliberka
19.30 Adventni koncert. Sodelujejo: Ženski kvartet Borovlje, MePZ Gorotan; Burschenquintett Petzen; VOX; Sonja Pototschnig (pesmice); Albert Messner (razstava slik)
VRBA, v Casineumu – Kulturring Velden
19.30 Toni Kernjak igra Mozarta, Brahmsa, Schumanna; Romuald Pekny bere iz knjige »Wovon Menschen leben« (Tolstoj); Andrea Vieler razstavlja slike in okrase
OBIRSKO, pri Kovaču – SPD Valentin Polanšek
20.00 Božičnica

NEDELJA, 14. 12.

- ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
10.30 Muzikal za otroke »Kosmata žaba«. Gostuje: Gledališče Toneta Čufarja Jesenice
ŠMIHEL, v farni cerkvi – KPD v Šmihelu in MePZ »Gorotan«
14.00 Adventno petje. Nastopajo: MePZ Radiše, Radiški fantje, otroška in mladinska skupina z Radiš, MePZ Gorotan in otroci ljudske šole Šmihel
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD Danica
14.30 Muzikal za otroke »Kosmata žaba«. Gostuje: Gledališče Toneta Čufarja Jesenice
CELOVEC, Messehalle 7 – Initiative Kunst und Kultur
14.30 »Eine Nacht in Venedig«; predstava celovskega mestnega gledališča v organizaciji žena v SPÖ
SVEČE, v stari šoli – SPD Končna
18.00 Občni zbor. Po občnem zboru bo ogled dia-pozitivov o turneji MPZ Kočna po ZDA in Kanadi

PONEDELJEK, 15. 12.

- CELOVEC, Kärntner Landesgalerie
15.00 Predstavitel knjige Kiki Kogelnik »Der Totentanz im Karner. Stein im Jauntal«; Prireditelji: občina Škocijan, Mohorjeva založba, Kärntner Landesgalerie
LJUBLJANA, dvorana Slov. svet. kongresa
19.00 Koncert Okteta Suha

TOREK, 16. 12.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Serija: »... ne vrag le sosed bo mejak« – od Kopitarja do. Prešerna; predavatelj: univ. prof. dr. Peter Vodopivec
GRADEČ, v Klubu, Mondscheing. 9 – KSŠŠ/G
20.00 x-mas fešta – kič v rdečem

SOBOTA, 20. 12.

- CELOVEC, Burghof/Bahnhofstraße 16 – ORF - Kärnten
16.00 Koroški umetniki darujejo za »Luč v temi«
DOBRLA VAS, v kulturnem domu – SPD »Srce«
19.00 Občni zbor SPD »Srce«, nato božičnica
ŠENTILJ, v farni cerkvi – Fara Šentilj in cerkveni pevci
19.00 Adventno petje. Nastopajo: Cerkevni zbor, mladinska skupina, judska šola, Vaščani pojo, Instrumentalmusik T. Guggenberger in Lindner Dreigesang

NEDELJA, 21. 12.

- SELE-KOT, v šoli – SPD Herman Velik
14.00 Božičnica

PETEK, 2. 1.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
9.00 Novoletno srečanje – vzgoja in vrednote. Predavatelj: dr. Alojzij Slavko Snoj, prof. Lojze Peterle, dr. Slavko Gaber, dr. Ivan Štuhec, mag. Vinko Ošlak; traja do 3. januarja, do 17. ure

DOM V TINJAH

Izobraževalno potovanje v Grčijo

Od 7. do 14. februarja 1998 prireja Tinjski dom potovanje v Grčijo. Polet bo z Dunaja najprej v Solun, rojstno mesto Cirila in Metoda. V Tesaliji bo ogled samostanov Meteora, ki čepijo kot orlova gnezda v skalovju. Stoletja so bili dostopni le po lestvah in z vrvmi. Sledi ogled Delfov, najslavnejšega Apolonovega preročišča. Atene so bile eno najstarejših kulturnih središč. Atenska akropola je enkratna tudi v svoji razpadlosti. Korint je bil bogato trgov-

ska mesto, v Epidavru pa je staro gledališče. Mikene so bile sedež mogočnih vladarjev itd.

Potovanje s polpenzionom stane 10.950 šilingov (doplačilo za enoposteljno sobo 1.900 šilingov). Vožnja z vlakom na Dunaj in nazaj (ali polet) stane dodatnih 500 šil. Potovanje spremlja prof. Jože Wakounig, v Grčiji pa bo vodila rojakinja Tita Artemis Kovač.

Prijave na Dom v Tinjah najkasneje do 20. decembra!

Dr. Janko Zerzer, dvorni svetnik

PRETEKLI teden je bil direktor Višje šole za gospodarstvene poklice dr. Janko Zerzer imenovan za dvornega svetnika. Slavljenec že dolga leta predseduje Krščanski kulturni zvezi in si je pridobil na kulturnem in pedagoškem področju velike zasluge.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo SV.

ŠD ŠENTJANŽ

vabi na

občni zbor

sobota, 13. 12. 97

ob 19. uri

gostilna Schlemitz v Šentjanžu

SMUČANJE IN DESKANJE na Arlbergu (Tirolska)

v semestralnih počitnicah
od 8. do 14. 2. 1998
Stuben na Arlbergu

Udeleženci bodo bivali v hotelu »MONDSCHEN«, v Stubenu, v neposredni bližini vzpenjač.

Strokovno pedagoško združenje in Pedagoški inštitut

vabita
vse pedagoge na višjih šolah,
na dvojezičnih šolah
ter v vrtcih na

božičnico

PROGRAM:

- branje slovenskih pesnikov in pisateljev
- razstava in prodaja slovenskega didaktičnega gradiva
- večerja in družabnost

KRAJ:

v Mohorjevi, 1. nadstropje

ČAS:

v petek, 12. decembra 1997,
ob 18. uri

Pred kratkim se je v družini inž. Romana in mag. Ljudmile Kofler iz Celovca rodila hčerka Alina. Čestitkam in veselju bratca Gabriela, sorodnikov iz Čemernice in Dobrle vasi se pridružujeta tudi ZSO in SV.

CENE:
odrasli 7.200 šil
odrasli (ž 60/m 65) 6.900 šil
otroci do 14 5.100 šil
otroci do 6 3.500 šil
Prijave sprejema z vplačilom 1.000 šil.
Posojilnica Borovlje, poslovalnica Celovec, Bahnhofstr. 1, konto št. 1-03.029.113.

SLOVENIJA-AVSTRIJA

Novosti v zakonu o tujcih

Varnostna direkcija za Koroško sporoča, da bo v Avstriji s 1. januarjem v veljavi nov zakon o tujcih, po katerem si bodo morali dijaki in študentje iz Slovenije za čas šolanja oziroma študija v Avstriji pridobiti »bivalno dovoljenje«. Zanj je treba prvič zaprositi pri avstrijskem veleposlaništvu v Ljubljani. Bivalna dovoljenja bodo izdale pristojne oblasti za tujce v kraju šolanja oz. študija, prvič pa bo treba po vinjeto v avstrijsko veleposlaništvo v Ljubljano.

POSOJILNICA-BANK

Bilčova-Hodiše-Škofiče

vabi na

redni občni zbor

v petek, 12. decembra 1997,
ob 18. uri, v zgornjih prostorih posojilnice v Bilčovsu. Sledi predavanje o EVRU.

Odhod v Stuben bo v nedeljo 8. 2. '98 z vlakom (o času odhoda bodo udeleženci se obveščeni). Odhod iz Stubena domov pa bo v soboto, 14. 2. po zajtrku.

Bivanje v Stubenu vključuje: 6 polovičnih penzionov (zajtrk, popoldanski prigrizek po smučanju, večerja), sauna, plavanja v bazenu, 5 dnevna vozovnica za vzpenjače po celotnem Arlbergu, bus do Zürsa, Lecha in St. Christoph, vožnja z vlakom v Langen in nazaj, transfer do hotela, šola v smučanju in deskanju (izleti) v dopoldanskih urah (deske od firme ELAN) pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja, Richarda Kunčiča, Danila Prušnika, Severa Pušnika, Toma Weissa in Christiana Zeichna

PRAZNUJEJO

polj – 89. rojstni dan; **Marija Trampusch** iz Celovca – rojstni dan in god; **Beti Pitschek** z Loč pri Šentilju – rojstni dan in god; **Nani Krušic** iz Velinje vasi – rojstni dan in god; **Franci Smrtnik** iz Kort – rojstni dan in god; **Marjan Januš** iz Kort – rojstni dan; **Slavka in Tonči Miklau** iz Lepene – 60. rojstna dneva; **Cili Legat** iz

Svaten – 60. rojstni dan; **Franc Hafner** iz Večne vasi – rojstni dan in god; **Monika Lakonik** z Apač – rojstni dan; **Sonja Wakounig** iz Borovelj – rojstni dan; **Janko Messner** z Osojnice – rojstni dan; **Erika in Joško Wrolich** z Loč – rojstvo hčerkic Barbare in Katarine, **Tanja Stern** iz Rikarje vasi – 25. rojstni dan.

Iskreno čestitamo!

RADIO KOROŠKA SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 12. 12.

18.10 Kulturna obzorja

SOBOTA, 13. 12.

6.08 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 14. 12.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten (žpk. Jože Valeško)

18.00 Glasbena oddaja

PONEDELJEK, 15. 12.

18.00 Kratek stik

TOREK, 16. 12.

18.10 Otroška oddaja

SREDA, 17. 12.

18.10 Advent pri nas in po svetu

21.04 Osrednji koncert SPZ

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 14. 12.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 15. 12.

3.40 ORF 2 (Ponovitev)

15.55 TV SLO1 (Ponovitev)

- I Interkulturno učenje, študijska izmenjava in izpopolnjevanje v prostoru Alpe-Jadran – trije temelji izobraževanja dvojezičnih učiteljev in učiteljev na Koroškem
- I Mario Leopoli – umetnik s Primorskega, ki dopoldne izobražuje mladino, nato pa se posveča oblikovanju železa
- I Posušeno sadje in sokovi iz sadežev dreves travniških in senoženjnih sadovnjakov v Rožu – pokrajinske posebnosti za zagotovitev dodatnega dohodka
- I Uspehi filmskega krožka Mladinskega doma Slovenskega šolskega društva

SLOVENSKI VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TEŠTEVILKE Jože Rovšek
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Mirko Štukelj (-32) ... šport, oglasi
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

Pred sedmimi leti, 23. decembra 1990, je v Sloveniji bilo glasovanje na plebiscitu o samostojnosti. Plebiscita se je udeležilo 93 odstotkov volilnih upravičencev, v podporo zamisli o samostojnosti pa se jih je izreklo 88 odstotkov in tako zakoličilo potek dogodkov v letu 1991, ko je 25. junija bila razglašena neodvisnost. Odtlej se je v Sloveniji zgodilo in spremenilo marsikaj.

Če bi v deželi izvedli anketo in ljudi vprašali, kaj so splošne pozitivne karakteristike Slovencev, bi se večina odgovorov verjetno glasila: vestnost, strpnost, poštenost. Ker se v takih anketah pobara tudi po slabostih, bi anketiranci mogoče nekoliko oklevajoče, pa vendar priznali: prepirljivost in zamerljivost.

Prvi vtis o neki deželi v času masovnega avtomobilizma dobiš na cesti. Ko se pripelješ v Slovenijo, ugotoviš, da so ceste dokaj urejene, poleg ostanka jugov vidiš veliko novih in dragih avtomobilov. Kaj kmalu pa se tudi seznaniš z brezobzirno vožnjo nemalo slovenskih voznikov. Kriminalno prehitavanje, izsiljevanje prednosti, vožnja po pločnikih, parkiranje po zelenicah in kolesarskih stezah in vožnja skozi rdečo luč niso redek pojav. Če v državi nekaj časa

živiš, seveda neposredno slediš družbenemu dogajanju. Ljudi srečuješ privatno in poslovno, bereš časopise, doživljaš volilne boje, hodiš v lokale in na prireditve, poslušaj radio, včasih gledaš lokalno televizijo in si počasi tistvariš neko oceno ljudi in dogajanja.

Čeprav se to zdi nekam banalno, so zame ceste in dogajanje na njih deloma presenetljivo realen odsev dogajanja in medčloveških odnosov v slovenski družbi. Medtem ko se stvari na nekaterih področjih politike, gospodarstva in kulture

razvijajo dokaj v redu in pošteno, na drugih področjih veljajo navade in metode divjega zahoda. Medtem ko se npr. del politikov, gospodarstvenikov, zgodovinarjev in novinarjev dosti stvarno in dostojno izraža v raznih javnih obličih, se spet drugi visoki politiki, ki z zakonskimi predlogi o lustraciji zahtevajo lov na čarovnice, po gostilnah celo stepejo; skozi se poroča o nekih čudnih zgodbah s pripadniki vojske, raznih tajnih služb, mafij in drugih svojevrstnih združenj. Nekateri politiki se stalno nekaj prerekajo, brskajo po preteklosti in nekoga nečesa krivijo in odkrivajo neke domnevne zarote. Bulevarski mediji

in, kar se tiče nivoja, nič kaj dosti kvalitetnejše debate v parlamentu pa tudi prispevajo svoje k polarizaciji v družbi. Država se na eni strani sili v NATO, hotela bi priti v EU in hlepi na vseh področjih po mednarodnem priznanju, na drugi strani pa obstaja neka klavstrofobija nasproti tujcem. Tudi vlagatelji naj bi prinesli v državo denar, sicer pa bili tihi in ne skušali tudi odločati. Deloma obstajajo neke nebulozne bojazni, da bi Slovencem hoteli vzeti

čeprav veš, da je razlika med državo in narodno manjšino. Kot nekdo, ki se je socializiral v razvitejši in bogatejši državi, se skuša izogniti zahodnjaški arogantnosti ter stvari in ljudi gledati nepristransko, kar seveda lahko uspe le delno - kdo je že popolnoma objektivni?

Kljub temu: po skoraj treh letih bivanja v Sloveniji, opazovanju mučnih parlamentarnih debat, skoraj polletnem formiranju vlade po lanskim volitvah, nesklepanju o letošnjem držav-

nemu proračunu, čeprav bo leto kmalu mimo,

čudnih zgodbah z vpletenostjo politikov in obveščevalnih služb, inflaciji kandidatov za predsednika države, po sedmih letih samostojnosti potrebi nekaterih po lustracijskem zakonu, ki bi »čistil« in izobčeval iz družbenega življenja tiste, ki so se politično udeleževali v prejšnjem režimu (ob robu: tudi Janša in Peterle, iniciatorja tega zakona, sta se, pa še kako), blokadi profesionalnega upravljanja velikih in važnih gospodarskih družb zaradi političnih in osebnih obračunavanj vškodo celotne družbe in ob številu podobnih pojavov imam občutek, da obstaja nek podkaravanški sindrom: Slovenske

družbe ne odlikujeta toliko strpnost in dobrohotnost, kot se včasih trdi, temveč jo zelo močno označuje nespravljalivost, prepirljivost, agresivnost, nezmožnost za konsenz. V Sloveniji je elita desetletja bila za prejšnji režim, zdaj so taisti zagrizeni nasprotniki istega režima in naenkrat goreči krščanski in ne vem še kaki demokrati. Zdaj bi najraje zbrisali zgodovino, čeprav na drugi strani največ brskajo ravno po preteklosti, namesto da bi delali za boljšo bodočnost. Manjka kontinuiteta pozitivnega narodnega duha, pokončnost, samozavest brez izključevanja drugače mislečih in drugače živečih. Mogoče je tako zaznamovan narod, ki je bil stoletja prisiljen v hlapčevstvo in je dolgo moral živeti brez močne inteligence, ki je šele pozno začel oblikovati politični razred. Ta pa še vedno težko sprejema sleherno obliko drugačnosti.

Ali se nam Slovencem na senčni strani Karavank, kjer smo še za nekaj števil bolj majhni, manj pomembni in kjer nič manj ne stremimo k temu, da bi naš piskrček čim bližje pristavili k temu ali onemu viru morda še tako male oblasti, južnokaravanški fenomeni zdijo kaj znani?

Dr. Kristijan Schellander

Podkaravanški sindrom

njihovo zemljo in druga bogastva, namesto da bi se uvedle za vsakogar jasne, mednarodno običajne pravne norme in pravila igre, ki bi zaščitile interese enih in drugih in pospeševale ploden gospodarski in družbeni razvoj.

Primerjaš stvari s časom pred razpadom Jugoslavije. Stvari, ki so ti manj všeč, razlagaš z mladostjo neodvisne države. Veseliš se nad njenimi dosežki ali nad nenarejenimi napakami v primerjavi z drugimi državami na prehodni v kapitalizem, čeprav nisi evforičen glede tega družbenega sistema. Kot koroški Slovenec skušaš primerjati matično-slovensko družbo z manjšinsko-slovensko,

Informativni pogovor med gospodarstveniki

Prejšnji četrtek, 4. decembra, je predsednik koroške Gospodarske zbornice Karl Koffler sprejel na informativni pogovor predstavnike Slovenske gospodarske zveze (SGZ) pod vodstvom predsednika Matevža Grilca. Pogovorna partnerja sta načela vrsto vprašanj, ki zadevajo predvsem gospodarsko plat dvojezičnega področja dežele. SGZ je zavrnila načrtovano gospodarsko krepitev centralnega koroškega prostora v četverkotniku Celovec - Šentvid ob Glini - Špital - Beljak na račun ostalih predelov dežele, predvsem pa južne Koroške. To bi namreč povečalo število vozačev iz dvojezičnih občin, v končni konsekvenci pa njihovo odseljevanje, kar bi privedlo do naraščanja asimilacije slovenskih delojemalcev.

SGZ je predlagala, naj se Koroška pri promoviranju svoje turistične ponudbe vse bolj odpira deželam alpsko-jadranskega prostora, sploh pa bi prekomejno sodelovanje z južnimi sosedami bilo treba okrepiti in se pri tem posluževati pospeševalnih programov EU za prekomejno sodelovanje, kot so to phare, interreg, tacis in podobni. Predstavniki SGZ so izrazili interes, da bi se pospeševala naselitev novih podjetij na južnem Koroškem, s čemer bi ljudem zagotovili delovna mesta v domačem okolju. Obe strani sta ugotovili, da je treba izboljšati in optimirati pri mladini znanje sosednjih jezikov, to je poleg slovenščine še italijanščine in

hrvaščine. Kot model naj služita Dvojezična trgovska akademija v Celovcu in pa Višja šola v Šentpetru pri Šentjakobu. Predsednik Gospodarske zbornice je poudaril, da se bo njegova ustanova zavzemala za poenoteno pospeševanje naseljevanja in ustanavljanja podjetij in da pri tem ne bo izvzeta nobena občina, posebej pa je naglasil, da je sodelovanje z Gospodarsko zbornico Slovenije zelo dobro.

ČESTITKA

Na Bistrici pri Šentjakobu praznuje te dni svoj 65. rojstni dan nekdanji dolgoletni vodja tiskarne Drava Kristijan Schellander. Tiskarna, založba Drava, Zveza slovenskih organizacij in uredništvo Slovenskega vestnika mu za osebni praznik iskreno čestitajo in mu kličejo še na mnoga zdrava leta!

BOŽIČNI BAZAR Preteklo soboto je bil v prostorih dvojezične ljudske šole v Mohorjevi skrbno pripravljen božični bazar, katerega so se udeležili številni starši z otroki. Voditeljica šole Marica Hartmann je vse navzoče v imenu šole in učiteljskega osebja pozdravila in podčrtala pomen te izobraževalne ustanove. Denarni izkupiček uspele prireditve pa je bil namenjen šoli.

V CELOVCU, MUSILOVA HIŠA, BAHNHOFSTRASSE 50 Simpozij o Florjanu Lipušu

Florjan Lipuš je danes prav gotovo eden najbolj znanih sodobnih pisateljev ne le na Koroškem, zato poteka od četrтка, 11. decembra, v Musilovi hiši v Celovcu tridnevni simpozij. Lipuš je letos obhajal 60. rojstni dan. Simpozij poteka v organizaciji literarno raziskovalnega inštituta Robert Musil v sodelovanju z založbo Wieser in avstrijsko družbo za literaturo.

Danes, v petek, 12. decembra, lahko od 19. ure dalje prisostvujete literarno-znanstvenim razpravam o Lipuševem delu:

■ Hubert Lengauer: Errichtung und Beseitigung; Das literarische Dorf bei Florjan Lipuš
■ Boža Krakar-Vogel: Die Ge-

burt eines Klassikers

■ Johann Sonnleitner: Erzählerische Krebsgänge. Anmerkungen zum Gewicht der Geschichte in der Prosa von Florjan Lipuš

■ Podij: Die Zeitschrift »mladje« mit Feliks J. Bister, Maja Haderlap, Gustav Januš, Franc Kattng und Jani Oswald. Moderacija: Helga Mračnikar

V soboto, 13. decembra, od 19. ure dalje

■ Nathalie Reinberger: Der Zögling Tjaž: Das Modell des Internats als Mißlungene Sozialisation?

■ Klaus Kastberger: Zur Beseitigung der Dörfer. Bei Flor-

jan Lipuš und anderswo

■ Podij: Rezeption, Literaturkritik, Übersetzung mit Aleš Debeljak, Fabjan Hafner, Jože Horvat, Helga Mračnikar und Denis Poniž. Moderacija: Johann Strutz

Eine Nacht der Literatur für Florjan Lipuš

S Florjanom Lipušem, sodelujejo pa še Feliks J. Bister, Fred Dickermann, Fabjan Hafner, Jože Horvat, Vinko Mödendorfer, Helga Mračnikar, Maximilian Müller, Helmuth A. Niederle, Horst Ogris, Jani Oswald, Johann Strutz, Matjaž Vipotnik, Alexander Widner in Peter Wieser

■ Glasba: t.r.i.o. plus (Primus Sitter, kitara, Stefan Gfrerer, bas, Emil Krištof, percussions)

OBČNI ZBOR

SŠZ zahteva več finančnih sredstev za športno dejavnost

Pretekli teden so se v Šentjanžu, v k & k centru, zbrali odborniki, člani Slovenske športne zveze ter častni gostje, med njimi konzul RS Anton Novak, generalni sekretar Slovenskega olimpijskega komiteja Marjan Jemec in član Evgen Bergant, predsednik ZSO Marjan Sturm in podpredsednik NSKS Vladimir Smrtnik. Odborniki so poročali o uspešnem delovanju pretekle mandatne dobe in začrtali smernice za prihodnost. Krovna športna organizacija sedaj združuje 18 raznih športnih društev z nad 2.000 aktivnimi športniki in 300 funkcionarji.

»Programski cilj SŠZ je njena uveljavitev kot strešna in profesionalno vodena organizacija vseh slovenskih športnih društev. Delovati mora samostojno, toda v tesnem sodelo-

vanju z osrednjima organizacijama slovenske narodnostne skupnosti ter s strokovnimi institucijami v deželi, Avstriji in Sloveniji«, tako stoji v programu SŠZ 2000.

Krepiti sodelovanje

Dosedanji in spet novo izvoljeni predsednik Marjan Velik je poročal številnim navzočim, ki so prišli kljub slabim vremenskim razmeram, o preteklem delovanju te edine, skoraj 50 let stare slovenske športne organizacije in poudaril napredke v sodelovanju s Športno zvezo Slovenije, Italije in koroškim športnim združenjem, ki je v smislu medsebojnega spoznavanja in sožitja v prostoru Alpe Jadran (skupna srečanja mladih športnikov v Brežicah in Velenju v Sloveniji, Trgu na Koroškem, pohod

na Arihovo peč, promocijski kolesarski maraton itd.).

Marjan Velik je tudi zahteval s strani slovenskih političnih struktur več pozornosti šport-

nim dejavnostim in v tej zvezi izrazil željo po višji dotaciji, ki naj bi znašala 10 odstotkov vseh finančnih sredstev, ki jih dobiva slovenska manjšina.

Z leve: Peter Trampusch, Ivan Lukan, Marjan Velik, Danilo Prušnik in Mirko Oraže, odborniki SŠZ

Foto: SV

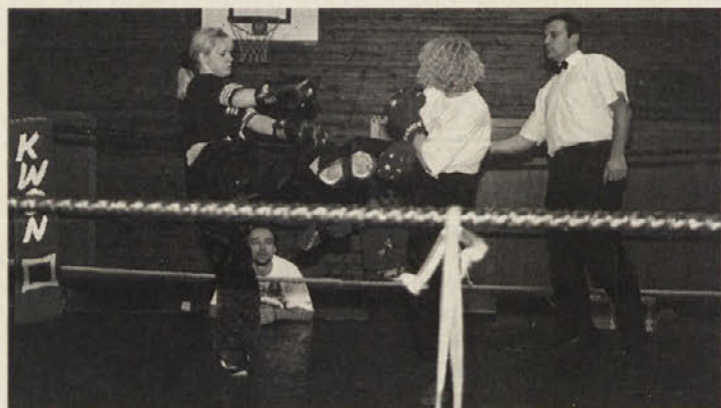
Nadalje je pozdravil in podprl skupno kandidaturu Koroške, Slovenije in Italije za ZOI 2006 »Brez meja« v katero se bo morala vključiti tudi SŠZ povsod tam, kjer bo mogoče. Zelo pomembno in važno v prihodnosti bo delo z mladino in naraščanjem v centrih SAK in Zahomc, kar pa je tesno povezano z zahtevo po dodatnih finančnih sredstvih. Predsednik SŠZ se je tudi zahvalil Marjanu Jemcu za plodno sodelovanje s priznanjem SŠZ.

Po poročilih je sledila živahna razprava. V središču pa je bilo vprašanje financiranja slovenskega športa na Koroškem, kandidatura za ZOI 2006, možnosti vključevanja SŠZ v tok dogajanja ter sprejem novih statuten zveze. Na volitvah novega odbora ni prišlo do večjih sprememb.

M. Š.

KIK BOKS

Thomas Hribernig koroški prvak

Veronika Niemetz (levo) je v napetem dvoboju le tesno podlegla

Preteklo soboto je v športni dvorani Mladinskega doma potekalo koroško prvenstvo v kik boks, katerega je vzorno organiziral kik boks klub Slovenskega atletskega kluba iz Celovca. Popoldne so se vrstile nape- te kvalifikacijske tekme, na startu pa so bile tudi ženske v različnih starostnih skupinah.

Razveselje športni dosežek je dosegel Thomas Hribernig (SAK), ki je postal v skupini do 71 kg v lahkem kontaktu koroški prvak.

V ženski skupini do 65 kilogramov (semi kontakt) je za SAK osvojila odlično drugo mesto mlada Veronika Niemetz, ki je šele v podaljšku tesno podlegla Uschi Holzer iz Spittala.

Dobro sta se odrezala tudi Hannes König, ki je postal v skupini +81 kg (semi in lahek kontakt) tretji, in Hannes Ravnjak (semi kontakt) v skupini do 67 kg prav tako tretji.

Po prvenstvu je bila zvečer še primerjalna tekma med Koroško in Zgornjo Avstrijo, katero so dobili Korošci z 49:29. Med zmagovalci je bil tudi Milan Hribernig (SAK) v skupini do 75 kg (semi kontakt).

Organizator prvenstva Milan Hribernig: »Prvenstvo je potekalo brezhibno. Žal s strani SAK ni bilo videti nobenega funkcionarja ali odbornika. Na tem tekmovanju smo gotovo nastopili zadnjič z imenom SAK. Ustanovili bomo lastno društvo«.

M. Š.

Kik boksarska ekipa SAK: z leve Milan Hribernig (trener), prvak Th. Hribernig, viceprvakinja V. Niemetz, H. König (3.) in H. Ravnjak (3.)

Foto: SV

Martin Wiegele - 50 let

Prizadevni predsednik Športnega društva Zahomc Martin Wiegele je pred kratkim sredi domačih funkcionarjev in športnikov praznoval svoj 50. rojstni dan. K njegovemu jubileju čestita tudi uredništvo SV!

ODBOJKA - ODLOČILNA TEKMA

Danes zvečer šteje samo zmaga!

Avstrijsko odbojgarsko prvenstvo in boj za uvrstitev za zgornji play-off je pred zaključkom. Danes zvečer ob 19. uri je v gosteh pri Acih/Dob moštvo iz Hartberga, ki je na lestvici na predzadnjem mestu desetstopenjske lestvice. Dob, ki je preteklo soboto izgubil derbi po katastrofalni igri v Celovcu proti tukajšnjemu Hypo s 1:3, igra danes odločilno tekmo v kvalifikaciji za gornje play-off tekmovanje.

Dobljani se lahko zahvalijo moštvu Innsbruck, ki je na tujem premagalo konkurenta za 6. mesto Gleisdorf s 3:0 in tako dal že obupan Dobljanom

spet iskrico upanja. Varovanci trenerja Bojana Ivartnika so prvi set proti Celovčanom zasluženobili s 15:11. V drugem, tretjem in četrtem nizu so Dobljani sicer šli v vodstvo, vendar do konstantne in normalne forme niso našli, ker sta bila nervoza in pritisk očitno nepremagljivi oviri. Vrstile so se številne napake v bloku in polju, poleg tega pa je prišlo do nesoglasij med igralci, kar je nasprotno moštvo hladnokrvno izkoristilo in zasluženobila zmaga (-10/-10/-10).

Trener Bojan Ivartnik po tekmi: »Nervoza je bila zelo velika, premalo smo bili zbrani.

Igrali smo slabo in pod lastnimi sposobnostmi. Možnosti za uvrstitev v zgornji play-off so še dane. Moštvu Hypo čestitamo k zmagi«.

M. Š.

Brez zbranosti tudi ni zmage

Foto: SV

ŠAHOVSKO PRVENSTVO

SŠK »Obir« tesno izgubil

Šahisti SŠK »Obir« so zaključili jesenski del prvenstva na četrtem mestu in se bodo morali vigredi boriti proti izpadu iz 1. razreda vzhod. Kapelčani so v zadnjem kolu tesno izgubili proti Možberku s 3,5 : 4,5. Zmagali so Dušan Jokovič, Johann Wolte, Andreas Ojster, remiziral je Hans Christian Wolte. Play-off tekmovanje se bo pričelo januarja, za obstoj v 1. razredu pa potrebujejo četrto mesto na šestmestni lestvici.

I. L.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 98

Capablanca - Thomas / Hastings 1929

V navidez blokirani končnici raznobarvnih lovcev je črni upal na neodločen-remi razplet.

Vendar je veliki Kubanec s kombiniranimi prodori na

obeh krilih šahovnice majhno prednost spremenil v zmago. Tudi ob majhnem številu figur na šahovnici je potrebna dobra analiza za končni uspeh!

Rešitev štev. 97

Odlično postavljene bele figure izkoriščajo možnost problemske poti do zmage, ki vodi po 1.Tc8:+! Tc8: Na 1...Kc8: 2.Te8:+ Sedaj sledi 2.d7! škarpasti udar, po katerem beli osvoji figuro. 2...Kd7: 3.Lg4+ Kc7 4.Lc8: in črni je priznal poraz!

